

РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІЧНА ГЕОГРАФІЯ ЄВРОПИ

ПЛАН ЛЕКЦІЇ

1. Економіко-географічна характеристика Європи та ЄС.
2. Західна Європа: країни-лідери (Німеччина, Франція, ВБ).
3. Країни Бенілюксу.
4. Південна Європа (Італія, Іспанія, Португалія, Греція).
5. Північна Європа (Скандинавія).
6. Центральна Європа (Вишеградська група).
7. Балканський регіон.
8. Країни Балтії.
9. Країни Закавказзя.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЄВРОПИ

Площа: 10,8 млн км².

Населення: ~750 млн (10% населення світу).

Економіка: ~25-30% світового ВВП.

Лідерство: Світова торгівля, туризм,
золотовалютні запаси.

Урбанізація: Високий рівень (понад 75%).

ІСТОРІЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

1951: ЄОВС (Європейське об'єднання вугілля і сталі).

1957: Римський договір (створення ЄЕС).

1992: Маастрихтський договір (утворення ЄС).

1999/2002: Введення євро.

2004-2013: Велике розширення на Схід.

2020: Brexit (вихід Великої Британії).

ІНСТИТУЦІЙНА СТРУКТУРА ЄС

Європейська Рада: Визначає стратегію (голови держав).

Єврокомісія: Виконавчий орган (Брюссель).

Європарламент: Законодавчий орган (Страсбург/Брюссель).

Європейський ЦБ: Монетарна політика (Франкфурт).

НІМЕЧЧИНА (ФРН)

Столиця: Берлін.

Населення: >83 млн (найбільше в ЄС).

Устрій: Федеративна республіка (16 земель).

ЕГП: Центральне положення, "Локомотив Європи".

ПРОМИСЛОВІСТЬ НІМЕЧЧИНИ

Ключові галузі:

№1 Автопром (VW, BMW)

№1 Хімія (BASF, Bayer)

Висока Верстато-будування

Висока Електро-техніка

РЕГІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ФРН

Регіон	Особливості
Північ	Суднобудування, морське господарство (Гамбург).
Рур (Захід)	Старий промисловий район (вугілля, металургія), що пройшов модернізацію.
Південь (Баварія)	Нові галузі: електроніка, авіакосмос, автопром (Мюнхен, Штутгарт).
Схід	Колишня НДР, процес "вирівнювання" економіки.

ФРАНЦІЯ

Столиця: Париж.

Площа: 544 тис. км² (найбільша в Зах. Європі).

Політика: Унітарна республіка, сильна президентська влада.

Роль: Ядерна держава, постійний член РБ ООН.

ЕКОНОМІКА ФРАНЦІЇ

Енергетика: 70% електроенергії виробляють АЕС (Areva).

Авіакосмос: Головний офіс Airbus (Тулуза).

Транспорт: Високошвидкісні потяги TGV.

Luxury: LVMH, L'Oreal (світовий центр моди та парфумерії).

АГРОПРОМИСЛОВИЙ КОМПЛЕКС ФРАНЦІЇ

1-ше місце за обсягом виробництва с/г продукції.

Зернові: Пшениця (Паризький басейн).

Виноробство: Бордо, Шампань, Бургундія.

Сироваріння: Понад 400 видів сирів.

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ

Назва: Сполучене Королівство (Англія, Шотландія, Уельс, Пн. Ірландія).

Столиця: Лондон.

Специфіка: Острівне положення,
Commonwealth (Співдружність націй).

ЕКОНОМІКА ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ

Постіндустріальна модель: Сфера послуг > 75% ВВП.

Фінанси: Лондонське Сіті — один з трьох світових фінансових центрів.

Промисловість: Авіадвигуни (Rolls-Royce), фармацевтика, хімія.

Енергетика: Нафта і газ Північного моря (Aberdeen).

КРАЇНИ БЕНІЛЮКСУ

Митний союз створений ще у 1948 році
(прототип ЄС).

Вигідне ЕГП: "Золота дельта" річок Рейн,
Маас, Шельда.

Найвища густина населення в Європі.

Бельгія + Нідерланди + Люксембург

БЕЛЬГІЯ

Столиця: Брюссель ("Столиця Європи" - ЄС, НАТО).

Етнічний поділ: Фландрія (нідерландська мова) vs Валлонія (французька).

Економіка: Обробка алмазів (Антверпен - світовий центр), металургія, хімія, шоколад.

НІДЕРЛАНДИ

"Країна низьких земель" (польдери).

Роттердам: Найбільший порт Європи ("Морські ворота").

Компанії: Shell, Philips, Unilever.

С/Г: Квіти (тюльпани), молочне тваринництво.

ЛЮКСЕМБУРГ

Карликова держава ("Велике Герцогство").
Найвищий ВВП на душу населення у світі.
Банківський сектор: Понад 200 банків,
офшорна зона.
Металургія: Концерн ArcelorMittal (штаб-квартира).

Південна Європа

ІТАЛІЯ: ПРОБЛЕМА ПІВНІЧ-ПІВДЕНЬ

Високорозвинена індустрія, близькість до центру Європи.

Мілан, Турин, Генуя.

Аграрний, відсталий, високе безробіття, проблеми з інфраструктурою. Неаполь, Сицилія.

ЕКОНОМІКА ІТАЛІЇ

Автопром: FIAT Group (Ferrari, Maserati, Alfa Romeo).

Легка промисловість: Світовий законодавець моди (Мілан).

Малий бізнес: Феномен італійських промислових округів.

Туризм: Історична спадщина (Рим, Венеція).

ІСПАНІЯ

Устрій: Конституційна монархія.

Регіоналізм: Каталонія, Країна Басків
(автономії).

Економіка: 5-та економіка ЄС.

Промисловість: Авто (SEAT),
суднобудування.

СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ ІСПАНІЇ

"Город Європи".

№1 у світі за оливковою олією.

Цитрусові, виноробство (Ріоха).

2-ге місце у світі за кількістю туристів.

Коста-Брава, Канари, Балеари.

ПОРТУГАЛІЯ

Традиційні галузі: Текстиль, взуття, кераміка.

Унікальність: Лідер з виробництва кори (пробки).

Сучасність: Автоскладання, відновлювальна енергетика.

ГРЕЦІЯ

Флот: Найбільший торговий флот у світі (за тоннажем).

Туризм: Острови (Крит, Родос), Афіни.

С/Г: Оливки, бавовна, тютюн.

Проблеми: Високий державний борг.

КАРЛИКОВІ ДЕРЖАВИ ПІВДНЯ

Основні карликові держави на півдні Європи:

- [Ватикан](#) (0,44 км²): Найменша держава світу, розташована в Римі, центр католицизму.
- [Монако](#) (2,02 км²): Князівство на березі Лігурійського моря (Південь Європи), відоме казино та туризмом.
- [Сан-Марино](#) (61 км²): Республіка, повністю оточена Італією.
- [Андорра](#) (468 км²): Князівство в Піренеях між Іспанією та Францією.
- [Мальта](#) (316 км²): Острівна держава в Середземному морі, популярний туристичний центр.

Інші карликові держави (Північна півкуля/Кариби):

- [Ліхтенштейн](#) (160 км²): Розташований в Альпах, межує зі Швейцарією та Австрією.
- [Сент-Кітс і Невіс](#) (261 км²): Країна в Карибському морі.
- [Мальдіви](#) (298 км²): Держава в Індійському океані, найменша в Азії.

Ці держави грають значну роль у світовій економіці завдяки офшорним зонам та специфічним економічним моделям.

Північна Європа

"СКАНДИНАВСЬКА МОДЕЛЬ"

Поєднання ринкової економіки з високими податками та сильною соціальною сферою.
Найвищі індекси людського розвитку (HDI).
Екологічність та інновації.
Експортна орієнтація.

ШВЕЦІЯ

Найбільша економіка регіону.
Машинобудування: Volvo, Scania.
ІТ та телеком: Ericsson, Spotify.
Побут: ІКЕА, Electrolux, H&M.

НОРВЕГІЯ

Не є членом ЄС (але в ЄЕП).

Нафта і газ: Основа багатства (Державний пенсійний фонд).

Енергетика: 99% електрики — ГЕС.

Рибальство: Лосось, тріска (експорт №2).

ДАНІЯ

"Молочна ферма" Європи.

Логістика: Maersk (найбільший
контейнерний перевізник).

Енергетика: Лідер з вітроенергетики
(Vestas).

Фармацевтика: Novo Nordisk (інсулін).

ФІНЛЯНДІЯ

"Країна тисячі озер".

Лісова промисловість: Папір, целюлоза.

Технології: Nokia, Angry Birds, ліфти Kone.

Суднобудування: Криголами та круїзні лайнери.

ІСЛАНДІЯ

Населення ~370 тис.

Енергетика: Геотермальна енергія.

Алюміній: Енергоємне виробництво.

Рибальство: Основа експорту.

Центральна Європа

ПОЛЬЩА

Лідер регіону за ВВП та населенням (38 млн).
Успішний приклад "шокової терапії" (реформи 90-х).
Стратегічний партнер України.

ЕКОНОМІКА ПОЛЬЩІ

Видобуток: Кам'яне вугілля (Верхня Сілезія),
мідь.

Машинобудування: Автобуси (Solaris),
побутова техніка.

С/Г: "Сад Європи" (яблука), картопля, жито.

ЧЕХІЯ

Найбільш індустріальна країна регіону.

Автопром: Skoda Auto.

Традиції: Скло, взуття (Bata), пивоваріння.

Туризм: Прага - одне з найкрасивіших міст Європи.

СЛОВАЧЧИНА

"Детройт Європи": Світовий лідер з виробництва авто на душу населення (KIA, PSA, VW, Jaguar).

Електроніка (Samsung).

Туризм (Татри).

УГОРЩИНА

- Індустріально-аграрна країна.
Промисловість: Фармацевтика (Gedeon Richter), автобуси (Ikarus - історія).
С/Г: Зернові, виноробство (Токай).
Бальнеологія: Термальні води (Будапешт, Балатон).

Балканський регіон

БАЛКАНИ: СПЕЦИФІКА

Складний рельєф, строкатий етнічний склад.
Наслідки розпаду Югославії (війни 90-х).
Економічне відставання від Центральної Європи.
Вектор на євроінтеграцію.

СЛОВЕНІЯ ТА ХОРВАТІЯ

Словенія, офіційна назва — Республіка Словенія — країна на півдні Центральної Європи, розташована на перехресті важливих культурних та торговельних шляхів. [Вікіпедія](#)

Столиця: [Любляна](#)

Офіційна мова: [Словенська](#)

Президентка: [Наташа Пірц Мусар](#)

Населення: 2,126 мільйона (2024) [Світовий банк](#)

Площа: 20 271 км²

Телефонний код: +386

Валовий внутрішній продукт: 72,49 мільярда USD (2024)

Хорватія, офіційна назва — Республіка Хорватія — країна на перехресті центральної та південно-східної Європи на заході Балканського півострова. Межує зі Словенією на півночі, Угорщиною на північному-сході, Сербією на сході, Боснією і Герцеговиною та Чорногорією на півдні, розділяє морський кордон з Італією. [Вікіпедія](#)

Столиця: [Загреб](#)

Офіційна мова: [Хорватська](#)

Президент: [Зоран Миланович](#)

Площа: 56 594 км²

Населення: 3,866 мільйона (2024)

СЕРБІЯ ТА ЧОРНОГОРІЯ

Сербія: Ключова країна регіону.

Агропромисловий комплекс (малина, кукурудза), кольорова металургія.

Чорногорія: Екологічна держава. Основа економіки — туризм і сфера послуг.

БОСНІЯ І ГЕРЦЕГОВИНА, ПН. МАКЕДОНІЯ, АЛБАНІЯ

Складна децентралізована структура.

Металургія, гідроенергетика.

Північна Македонія: Сільське господарство,
текстиль.

Албанія: Швидкий розвиток туризму,
видобуток хрому.

РУМУНІЯ

Найбільша країна регіону (19 млн).
Нафта і газ: Значні запаси, нафтопереробка.
Автопром: Dacia (група Renault).
С/Г: Зернові, соняшник.

БОЛГАРІЯ

Туризм: Чорноморське узбережжя (Золоті Піски).

Сільське господарство: Овочівництво, тютюн.

Специфіка: "Долина троянд" (світовий лідер з виробництва трояндової олії).

Країни Балтії

ЕСТОНІЯ

"Балтійський тигр".

ІТ: Скайп, e-Residency, цифрова держава.

Енергетика: Горючі сланці (енергетична незалежність).

Порт: Таллінн (пасажирські пороми).

ЛАТВІЯ

Центральне положення в Балтії.

Транзит: Порт Рига, залізниця.

Промисловість: Фармацевтика (Grindeks),
деревообробка, харчова.

ЛИТВА

Найбільша економіка Балтії.

Нафтопереробка: Orlen Lietuva (Мажейкяй).

Хімія: Виробництво добрив.

Енергетика: LNG-термінал "Independence"
(енергобезпека).

Країни Закавказзя

АЗЕРБАЙДЖАН

Найбагатша країна регіону.

Основа: Нафта і газ (Каспійський шельф).

Транзит: Трубопроводи Баку-Тбілісі-
Джейхан.

С/Г: Бавовна, чай, виноград.

ГРУЗІЯ

Ресурси: Марганцеві руди (Чіатура),
мінеральні води (Боржомі).

С/Г: Виноробство (батьківщина вина),
цитрусові, чай.

Туризм: Батумі, Тбілісі, гірськолижні
курорти.

Транзит: Логістичний хаб.

ВІРМЕНІЯ

Не має виходу до моря, складна геополітика.

Металургія: Мідь, молібден.

Обробна: Огранювання діамантів, ювелірна справа.

Харчова: Коньяк, фрукти.

Енергетика: АЕС (Мецаморська).

ВИСНОВКИ

Європа – це мозаїка регіонів з різним рівнем розвитку.

"Блакитний банан" (Лондон-Мілан) – головна вісь економічної потужності.

Східна Європа демонструє високі темпи росту, наздоганяючи Захід.

Економіка стає більш "зеленою" та цифровою.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!